

indtil 1867. Der forbød man alle Mennesker at skrive Dokumenter undtagen Ordigheden selv, der lagde man det i een Haand og forbød hele den øvrige Verden det, og saa skulde det være saa fordelig stridende mod almindelige Principer at paalægge Fuldmægtige ikke at blande sig i Forretninger, som uundgaelig maa komme under Principalens Ansvar. En simpel Soldbetjent maa ikke eie en Skibspart her i Landet uden at spørge Finansministeriet, men en Kontorbetjent maa eller kan skrive alt Muligt, — thi der er Ingen, der klager derover, hvorfor skulde Prokuratorerne blande sig deri? Det er muligt, at det vilde være at gaa Friheden lidt for nær, om man vilde forbyde det; men hvad sige De da om den stakkels Soldbetjent, der ikke maa eie en Skibspart paa 100 Rdl.? Viser det ikke, at man paa andre Omraader, hvor der er meget mindre Fare, er meget streng? Seg veed vel, at man har en gammel Praxis for sig, og ganske vist, er alt Gammelt godt, saa er ogsaa dette godt. Men jeg skal ikke spille et Ord mere derpaa, thi jeg har opnaaet, hvad jeg vilde. Seg skal ikke forfølge Tanken ved 3die Behandling, men har fremdraget den her, fordi der, for at jeg skal gjentage det, er en Fare for Embedsmændene, navnlig i de større Byer og stærkt befolkede Distrikter, at de ikke kunne komme ud af det, og at det vil komme til, at de ikke ville kunne faae nogen dygtig Fuldmægtig, og derved kommer Retspleien indirekte til at lide.

Casse: Seg haaber — eller rettere jeg er fuldkommen forvisset om, at jeg ikke ved den Maade, hvorpaa jeg før har udtalt mig, har givet den hættede Ordfører den mindste Anledning til at tro, at jeg havde i Sinde derigjennem at forsvare det, som han kaldte mit Cirkulære af 1862. Seg haaber, at en saadan Besvarelse vil ligge fuldkommen fjern fra den Maade, hvorpaa jeg udtalte mig. Nei, jeg gjorde opmærksom paa, hvad Indholdet af dette Cirkulære var, og jeg byggede derpaa den Paastand, at, naar man vil forbyde udenfor Kontortiden at arbejde for Jurisdiktionens Beboere, vil man komme til ganske vist paa en vis Maade at begunstige Prokuratorerne, men derved tillige paasføre Jurisdiktionens Beboere overordentligt stort Besvær. Seg vil altsaa godtgjøre, at de Bestemmelser, som nu ere gjældende med Hensyn til Maaden, hvorpaa Fuldmægtig og Kontorbetjente kunne assistere Befolkningen, i sig selv ere særdeles hensigtsmæssige; men jeg kan godt begribe, at man ikke allevegne kan være tilfreds med min Udtalelse. Seg skal imidlertid ikke komme nærmere ind derpaa; jeg skal derimod gjøre opmærksom paa, at naar man vil sige, at Bestemmelserne om ikke i Kontortiden at arbejde for Private ikke overholdes, saa maa det virkelig ikke heller glemmes, at der endnu er endel Embeder, paa hvilke disse Bestemmelser med Hensyn

til Fuldmægtig ikke kunne finde Anvendelse, fordi Bestemmelserne alene kunne gjøres gjældende for de Embeders Vedkommende, der ere satte paa fast Gage. Men forøvrigt tror jeg, at mine Udtalelser være i høi Grad klare, og at de stærkt vidnede om, at den ærede Ordfører ikke ganske har opfattet den Stilling, jeg her indtager ved at angribe det Forslag, som han ansaa for hensigtsmæssigt, naar han mente, at jeg skulde indtage den, fordi det var saldet i min Lod, efter at denne Lov af 1861 om at sætte de juridiske Embedsmænd paa fast Lønning var udfkommen, at udstede det Cirkulære, hvorom Spørgsmaalet nu har været.

Justitsministeren (Melleman): Skjøndt jeg ikke frygter for at være bleven misforstaaet af det ærede Thing med Hensyn til de Bemærkninger, jeg gjorde for lidt siden, vil jeg dog tillade mig udtryffeligt at fremhæve, at jeg paa ingen Maade har villet direkte eller indirekte gjøre gjældende, at den ærede Ordfører ved sine Ytringer skulde have tænkt paa at værne om Prokuratorernes Fortjeneste eller noget Saadant; dette har jeg aldeles ikke sagt. Seg tvivler ikke paa, at, naar han foreslaar, at Retsbetjentenes Fuldmægtige skulle udelukkes fra privat at udføre juridiske Forretninger, har han bragt denne Tanke frem, fordi han antager, at det vilde være i det Heles Interesse; derimod tror jeg nok, at man med Hensyn til den Maade, hvorpaa den ærede Ordfører ser paa Sagen, kan være temmelig vis paa, at de fleste Mennesker alligevel i et saadant Forbud ville se en Foranstaltning i Sagførernes Interesse; derom kan man vel neppe tvivle. Men med Hensyn til, hvad jeg før utviede om Indgrebet i den naturlige Frihed o. s. v., vil jeg blot sige, at man ikke kan stille dette Spørgsmaal paa den Grundvold, at man i Slesvig tidligere har forbudt alle Andre end Retsbetjente at skrive Dokumenter, og at Erfaringen viser, at man dog levede derovre, men at man maa stille det saaledes, at her i Landet have vi ikke været vant til at have Indskrænkninger i Rettigheden til at raadføre sig med, hvem man vil, om slige juridiske Anliggender, og at man derfor maa spørge, om det er rigtigt at gjøre Indskrænkning her, om det er rigtigt at træffe en Foranstaltning, som vilde komme i Kollision med Vaner hos Befolkningen, som maa antages begrundede i, at det i mange Henseender er bekvæmest og billigt for dem at henvende sig til disse Folk, om det er rigtigt at gjøre Forandring deri, og om det kræves med en saadan bydende Nødvendighed af andre offentlige Interesser, at man derved skulde finde sig foranlediget til at gjøre Sligt. Saaledes mener jeg, at Spørgsmaalet bør stilles, og da nægter jeg ikke, at mig forekommer det foreløbig ikke, at der er en saadan bydende Nødvendighed tilstede for at gjøre Forandring i dette Forhold.